

๑๑

Rama IX Art Museum Foundation

พิพิธภัณฑสถาน
จิตรกรรม ประติมากรรม
และ-ภาพพิมพ์
ร่วมสมัย
ของ ๑๑ ศิลปินไทย

B-CAT-1-0384-1974

GRO-0454-02-1974

๑๓๘๔

11

วิวัฒนาการจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ร่วมสมัย
ของ

๑๑ ศิลปินไทย

ณ โรงละครเล็ก ปีกขวาโรงละครแห่งชาติกรมศิลปากร
วันอาทิตย์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ - ๓ มีนาคม ๒๕๑๓

เวลา ๕.๐๐ น. - ๑๖.๓๐ น.

Rama IX Art Museum Foundation

Am. S. W. L. S.
๖ มิถุนายน ๒๕๖๘

Rama IX Art Museum Foundation

มูลนิธิเสฐียรโกเศศ-นาคะประทีป มีวัตถุประสงค์ตามตราสาร (ข้อ ๓) ดังต่อไปนี้

๑. ส่งเคราะห์และส่งเสริมสวัสดิการของผู้ประกอบอาชีพทางประพันธ์และศิลปทุกแขนง
๒. ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมใด ๆ อันเป็นไปเพื่อความเจริญก้าวหน้าในทางประพันธ์และศิลปของชาติ
๓. ส่งเสริมและสนับสนุนการธำรงอนุรักษ์ และ - หรือพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและการศึกษา ตลอดจนโบราณวัตถุและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของมนุษยชาติ

แม้จะเป็นมูลนิธิเล็ก ๆ โดยที่รายได้ส่วนใหญ่ได้มาจากค่าลิขสิทธิ์บทประพันธ์ของพระยาอนุมานราชธนและพระสารประเสริฐ แต่ก็ได้ดำเนินการตามตราสารเรื่อยมา นับแต่เริ่มกิจการมาแต่วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๑๒ จนถึงสิ้นปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้ประกอบกิจกรรมอันกล่าวได้คร่าว ๆ ดังนี้คือ

๑. ส่งเคราะห์และส่งเสริมสวัสดิการของผู้ประกอบอาชีพทางการประพันธ์และศิลปทุกแขนง จำนวน ๙ ราย

ทวี นันทขว้าง
มานิตย์ ภู่อารีย์
วีระ โยธาประเสริฐ
ลาวลีย์ อุปอินทร์
สมโภชน์ อุปอินทร์
ชำเรือง วิเชียรเขตต์
เสาวภา วิเชียรเขตต์
เสวก เทพน์ธรรม
สน สิมาทรง
พนม สุวรรณนาค
ถกล ปรัชชาคณิตพงศ์

๒. ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมอันเป็นไปเพื่อความเจริญก้าวหน้าทางการประพันธ์และศิลปะของชาติ จำนวน ๑๒ ราย
๓. มอบรางวัลประจำปีและรางวัลประกวดอื่นๆ รวม ๑๑ ราย
๔. นอกจากนั้น ยังได้ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางขอความช่วยเหลือทางการเงินจากมูลนิธิอื่น ให้แก่ผู้ทำงานวิจัยและค้นคว้า จำนวน ๓ ราย

สำหรับการจัดทัศนคติของการศิลปิน ๑๑ ท่าน ณ โรงละครแห่งชาติ (โรงเล็ก) กรมศิลปากร ระหว่างวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ - ๓ มีนาคม ศกนี้ มูลนิธิฯ ได้ให้ความสนับสนุนตามคำขอร้องของศิลปินดังกล่าว เพราะเห็นว่าทั้งตามตราสารของมูลนิธิทั้งสามข้อ ทั้งมูลนิธิก็ได้ทำความตกลงกับอธิบดีกรมศิลปากรและกับศิลปินเหล่านั้นแล้ว ว่าการจัดทัศนคติครั้งนี้จักไม่เป็นเวทีเพื่อโจมตีบุคคลหรือสถาบันใด นอกเหนือไปจากการแสดงศิลปะโดยบริสุทธิ์เท่านั้น

ว่าเฉพาะตัวข้าพเจ้าเอง ได้มีการกล่าวหาว่าข้าพเจ้าใช้ราชศิลปินเหล่านี้ไทยออกหน้า ถึงกับว่าข้าพเจ้าได้เข้าไปก้าวก่ายวิพากษ์วิจารณ์การบริหารงานของมหาวิทยาลัยศิลปากรอย่างสาหัสเสียทีเดียว ข้าพเจ้าใคร่ขอแถลงไว้ ในที่นี้ด้วยว่า กรณีพิพาทระหว่างอาจารย์กับผู้รักษาราชการคณะบดี ก็คือ ระหว่างศิษย์กับอาจารย์ หรือระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ก็มิใช่ ข้าพเจ้าไม่ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ และไม่อยู่ในสถานะที่พอจะวินิจฉัยได้ ศิลปินทั้ง ๑๑ คนนี้และศิลปินคนอื่นใดจะมีฝีมือหรือจริยธรรมสูงส่งเพียงใด ก็ไม่อยู่ในขอบเขตอันข้าพเจ้าจะพึงสนใจ ข้าพเจ้าเพียงแต่ขอร้องให้มีการกระทำอันเป็นไปโดยเบ็ดเสร็จ อย่างถูกต้องทำนองคลองธรรม คณะกรรมการสอบสวนก็มีแล้ว ขอบที่จะพิมพ์ผลการสอบสวนออกมาให้ปรากฏชัด การหลีกเลี่ยงปัญหาการระวังบัวไม่ให้ช้ำน้ำไม่ให้ขุ่น ออกจะไม่ใช่วิธีแก้ปัญหาก็เหมาะสมแก่กาลสมัยออกกรรมมัง ส่วนการวิพากษ์วิจารณ์สถาบันของรัฐนั้น ในฐานะราษฎรผู้เสียภาษีอากร ข้าพเจ้าควรมิสิทธิทำได้ หากคำวิพากษ์วิจารณ์ของข้าพเจ้าปราศจากหลักแห่งความยุติธรรม ก็มีการโต้แย้งกลับได้เสมอ อย่างหนึ่งจึงกันนับว่าเป็นการสร้างรากฐานของสังคมแบบประชาธิปไตย

ข้าพเจ้ามีความเสียใจที่จะต้องกล่าวว่า การกระทำของข้าพเจ้าบางอย่างบางประการเป็นเหตุให้ท่านอธิการบดีต้องคัดค้านหรือครั้นพระทัย จนถึงกับมีคนมาบ่นเป็นทำนองว่า ข้าพเจ้าหมิ่นท่าน ถ้าเป็นเช่นนั้นจริง ข้าพเจ้าต้องทูลขอโทษกรรม เพราะข้าพเจ้าเคารพท่าน ทั้งทางพระคุณวุฒิและพระจริยวุฒิ โดยไม่ต้องกล่าวถึงพระชาติวุฒิ อันเกี่ยวเนื่องโดยตรงถึงองค์เอกอัครศิลปินของไทยยุคใหม่นี้ พระกุสุมวาทกิติ พระเมตตาปราวณีกิติ ย่อมเป็นที่ประทับใจของชนใกล้ชิดอยู่เสมอ ที่ทรงเสียสละเพื่อศิลปวัฒนธรรม เพื่อการศึกษา และเพื่อศิษย์นั้น ข้าพเจ้าเชื่อว่าแม้ศิลปินทั้ง ๑๑ คนนี้ ก็คงเห็นพ้องต้องด้วย ส่วนการบริหารมหาวิทยาลัย อันมีระบบราชการและข้าราชการชั้นดีและเลว ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับพัวพันด้วยนั้น เหลือวิสัยที่ข้าพเจ้าจะล่วงรู้ได้ อย่างน้อยความเป็นสุภาพบุรุษของท่าน ก็เป็นเหตุให้ทรงสาธยายออกมาอย่างสง่า อันน่าที่สาธารณชนจะดูไว้เป็นเยี่ยง

ในแง่ของมูลนิธิ อันที่จริงมหาวิทยาลัยทั้งสอง ซึ่งเคารพในองค์เอกอัครศิลปินเป็นที่ยิ่ง และทั้งสองท่านนั้นนับถือรักใคร่ ในท่านอธิการบดีต้องคัดค้าน ของมหาวิทยาลัยศิลปากรอยู่มิใช่น้อย โดยเฉพาะท่านพระยาอนุমানราชชนด้วยแล้ว นับว่าได้มีส่วนในการก่อตั้งสถาบันนั้นมาแต่แรกเริ่มเช่นเดียวกับท่านอธิการบดี มูลนิธิจึงใคร่ขอให้สาธารณชนได้ถึงความซื่อสัตย์ไว้ด้วย โดยที่ท่านทรงลงจากเตียงของสถาบันแห่งนั้นไปแล้ว ขอให้ทรงมีสุขภาพอนามัยดี มีโอกาสได้ทรงพักผ่อนและแสวงสุขารมณ์ได้ในบั้นปลายแห่งพระชนม์ชีพ สมกับที่ได้ทรงรกรากคร่ำลำบากกับราชการมานานด้วยเทอญ กับขอให้ความแตกร้ายภายในสถาบันกลับคืนสู่ปกติภาพ และให้การศึกษาได้รุ่งเรืองสมมโนปณิธานของอธิการบดีต้องคัดค้านทุกประการด้วย

ว. ๒๓๕๖

ประธานคณะอนุกรรมการ
มูลนิธิเสฐียรโกเศศ - นาคะประทีป

ศิลป สื่อแห่งความเข้าใจ

รูปที่จะถือว่าเป็นศิลปะได้นั้น ควรจะเป็นรูปที่ทำให้ประสาทสัมผัสของผู้เกิดการรับรู้และมีจินตนาการขึ้น และรูปนั้นก็คือสิ่งที่ศิลปินได้มีจินตนาการมานานก่อนที่มันจะเป็นรูปร่างขึ้นมา โอกาสที่ศิลปินจะเกิดจินตนาการนั้นนับเป็นโอกาสอันพิเศษยิ่ง เพดานโบสถ์ซิสติน (Sistine Chapel) อันสวยงามจะไม่ได้บังเกิดขึ้นถ้าหากไม่เกิดและไปปฏิเสธที่ ๒ ไม่ได้มีโอกาสพบกัน จึงเห็นได้ว่าโอกาสทำให้เกิดจินตนาการ และจากจินตนาการนั้นศิลปินได้สร้างขึ้นมาสู่ประชาชน แต่งานของศิลปินจะไม่สมบูรณ์ถ้าประชาชนไม่เข้าใจงานของเขาโดยสิ้นเชิง ความสำคัญจึงอยู่ที่ว่าเราจะมิวิธอะไรที่จะทำให้ประชาชนเข้าใจงานของศิลปิน

ธรรมชาติศิลปินที่สร้างงานขึ้นมักจะคิดถึงประสบการณ์พื้นพื้นฐานของประชาชนเสมอ ถ้าศิลปินมองข้ามความสำคัญในงานของเขาจะมีผู้เข้าใจได้จำกัดมาก ตัวอย่าง ถ้าผู้ดูไม่เคยเห็นเพศหญิงมาก่อนเขาจะไม่สามารถเข้าใจภาพโมนาลิซ่าของลีโอนาโดได้เลย และในทำนองเดียวกันผู้ดูก็จะไม่สามารถเข้าใจรูปปั้นของโบคเชลโลได้ ถ้าเขาผู้นั้นไม่เคยมีประสบการณ์ภาพสตรีเปลือยมาก่อน และถ้ามีผู้ดูคนหนึ่งเคยมี

ประสบการณ์กับภาพสตรีเปลือย เขาก็จะพบว่าประสบการณ์ของเขาที่รับรู้ไว้ของโบคเชลโลนั้นแม้จะมีบางสิ่งบางอย่างคล้ายกันอยู่มากแต่ก็มีหลายสิ่งหลายอย่างแตกต่างกัน สิ่งที่แตกต่างกันนั้นก็คือสิ่งที่โบคเชลโลได้สื่อแทรกเพิ่มเติมให้แก่ผู้ดู และเป็นสิ่งที่ศิลปินผู้นั้นต้องการจะสื่อถึงความเข้าใจให้แก่กันแก่ผู้ดูของเขา เขาได้ให้ความเข้าใจคำว่าสตรีแก่ประชาชนมากกว่าความหมายที่ได้บัญญัติอยู่ในพจนานุกรมทั่ว ๆ ไป

จุดประสงค์ของผู้เขียนที่เขียนเรื่องขึ้น ก็เพื่อจะชี้ให้เห็นว่างานของศิลปินที่ออกมาสู่ประชาชนนั้น มุ่งจะเพิ่มเติมความเข้าใจของคนทั่วไปซึ่งมีประสบการณ์ในเรื่องนั้นอยู่แล้ว ให้เห็นในแนวทางที่แตกต่างจากประสบการณ์ของคนออกไปบ้าง ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงมีสมารถจะหลีกเลี่ยงปัญหาอันเก่าแก่ซึ่งเป็นที่รู้จักกัน

อยู่ไปได้ นั่นคือปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างรูปทรง (Form) กับคุณค่าทางศิลปะ (Content) เพื่อความสะดวกจะขอยกตัวอย่างภาพวาดของบิกาสโซชื่อ Guernica ซึ่งมีเนื้อหาอันจริงจังเข้มข้นและมีรูปทรงที่แสดงถึงความกล้าและการสืบค้น Courageous and inventive เพราะรูปทรงของภาพนี้ได้แสดงออกซึ่งความกลมกลืนมีลีลาที่เหมาะสมและมีการประสานสื่ออย่างสมจริง ความประสมประสานของรูปทรงนี้แหละที่เป็นสื่อให้ผู้ดูเกิดความเข้าใจไปถึงเนื้อหาของภาพ หากว่ามีผู้ดูคนหนึ่งซึ่งเป็นคน

ยากจะอ่านค่าเชิงแก่นจึงอยู่ได้รับภาพที่กลายกันที่สุดในทุกที่ในทันทีทันใด ถ้าบุคคลผู้นั้นได้มาเห็นภาพของบิกาสโซภาพนี้แล้ว เขาก็จะสามารถเข้าใจได้แต่เพียงรูปทรงของภาพว่าดูประหนึ่งจะมีรูปย่อย ๆ

อยู่หลายรูปในภาพใหญ่นั้น แต่เขาจะบอกไม่ได้ว่ารูปทรงนั้นคืออะไรจะเป็นคนหรือเป็นสัตว์ หรือเป็นวัตถุอะไร เพราะสิ่งเหล่านี้เขาไม่เคยเห็นมาก่อนในชีวิต สำหรับเนื้อหาแล้วเขาก็ไม่อาจเข้าใจได้โดย

สิ้นเชิง เพราะเขาไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อนว่าม้าในภาพกำลังทนทุกข์ทรมานนั้นเป็นอย่างไร นกในภาพที่แสดงอาการอย่างนั้นย่อมหมายถึงการที่เขาได้รับความปรารถนาจากการรบ แต่สำหรับผู้ดูทั่วไป

ซึ่งมีประสบการณ์ชีวิตพอสมควรเมื่อได้เห็นภาพนั้นก็สมารถจะบอกได้ว่ารูปทรงนั้น ๆ เป็นคนหรือสัตว์ และเป็นสัตว์ชนิดใหม่ชื่อว่าอะไร ยิ่งเขาพิจารณาให้ละเอียดลงไปก็จะบอกให้ทราบถึงอาการของรูป

ทรงย่อย ๆ เหล่านั้นได้อย่างละเอียดยิ่งขึ้น จึงเห็นได้ว่ารูปทรงและเนื้อหาอันสัมพันธ์กันอยู่กับความสามารถของศิลปินผู้สร้างงาน ในทำนองเดียวกันผู้ดูที่มีประสบการณ์ในทางศิลปะมากย่อมสมารถจะเข้าใจความสัมพันธ์ของรูปทรงกับเนื้อหาได้มากเพียงนั้น

พลาโตนักปราชญ์โบราณได้เคยกล่าวไว้ว่า ความงามทั้งหลายนั้นย่อมซ่อนอยู่ภายในรูปทรงทางเรขาคณิต และถ้าหากความสัมพันธ์ของรูปทรงทางเรขาคณิตเหล่านั้นได้โดยทางคณิตศาสตร์ และผู้เขียนก็แน่ใจเป็นอย่างยิ่งว่าปราชญ์พลาโตจะไม่ปฏิเสธเลยว่า ความงามนั้นย่อมมีอยู่ในสัดส่วนอันเหมาะสมของรูปร่างของคน

Rama IX Art Museum Foundation

ในเชิงเรา เรารู้ว่าเสถียรนั้นย่อมแสดงให้เห็นถึงความสมดุล (Stability) และความมีพลัง ขณะใดที่เรามองดูหอคอยอันสูงเด่นหนึ่งเราจะเกิดความรู้สึกถึงอาการทึงคึงของหอคอยนั้น ขณะเดียวกันก็จะมีความรู้สึกว่าหอคอยนั้นคงอยู่ได้อย่างมั่นคงประหนึ่งจะมีพลังอันแข็งแกร่งอยู่ภายใน เราจะไม่เคยคิดว่าหอคอยนี้ดูโอนเอนน่าจะล้มได้ง่าย ๆ สำหรับเสถียรคับนั้นก็เช่นเดียวกับเสถียรคึงก็แสดงให้เห็นถึงความสมดุล แต่มีความสมดุลมากกว่า ทั้งนี้เป็นเพราะความรู้สึกของเราเอง เวลาเราเดินไปทางระคับเรา จะเกิดความรู้สึกถึงความมั่นคงในการเดิน ผิดกับความรู้สึกที่เราจะไถ่ขึ้นไปยังที่สูงซึ่งเราจะมีความรู้สึกเกรงว่าจะตกลงมา อย่างไรก็ดีเสถียรคับก็จะทำให้เราเกิดความรู้สึกว่ามั่นคง ไม่มีพลังอะไรเลย นักบริบทไม่สามารถทรงตัวขึ้นมาสู่เสถียรคัยตาในภาพ ของบिकासันั้นแสดงให้เห็นถึงอาการทึงคึงที่จะต่อสู้ซึ่งย่อมหมายถึงความพ่ายแพ้ของเราย่างเห็นได้ชัด ในทำนองเดียวกันเส้นโค้งต่าง ๆ ทางเรขาคณิต ก็ย่อมแสดงให้เห็นถึงรูปทรงของภาพได้ชัด และถ้าหากมีการวางเส้นต่าง ๆ เหล่านี้ไว้ดูก็และเหมาะสม มันก็จะปรากฏเป็นรูปทรงที่ตึงการขึ้น ในขณะที่เสถียรคับนั้นก็จะแสดงออกถึงเนื้อหาของภาพนั้น ๆ ซึ่งย่อมจะสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้นและจะแสดงออกซึ่งความที่ตึงการของผู้สร้าง แต่ผู้ดูหรือประชาชนทั่วไปจะเข้าใจในความหมายเหล่านั้นได้ก็เพียงไว้นั้น ก็ย่อมต้องแล้วแต่ประสบการณ์ชีวิตและสติปัญญาของผู้ดูผู้นั้นเอง.

บางตอนจาก

พรุณักชาไปเสียแล้ว

มีคำกล่าวเป็นสามัญว่า มนุษย์นั้นประกอบเป็นคนขึ้นไว้ก็ด้วยมีร่างกายและใจ ร่างกายอาศัยสิ่งมีรูปร่างเป็นเครื่องหล่อเลี้ยง ส่วนใจก็มีอาหารของใจเป็นเครื่องบำรุงเลี้ยง ได้แก่ศาสนา ความรู้ ว่าอย่างทั่วไป และศิลปะ ว่าโดยเฉพาะ ศาสนาถ้าขาดความรู้ ก็ก่อให้เกิดคติความเชื่อที่มวงย เป็นไปตรงข้ามกับศีลธรรมที่สูงไม่ว่าคติใด ความรู้ถ้าขาดซึ่งซึ่งคำจุนจิตใจก็ก่อให้เกิดคติความเชื่อทางวัตรธรรมว่ามีและเป็นที่สุดเพียงนั้น (โลกายัต) สะพานซึ่งเชื่อมคติความเชื่อทางวัตรกับทางจิตใจให้ติดต่อกันกันได้แก่ศิลปะ เพราะผู้ใดเข้าใจและรู้คุณค่าของศิลปะแล้ว ผู้นั้นก็เข้าใจถึงสิ่งซึ่งเป็นอนันตะ คือ พรหม สามารถรู้ได้อย่างแน่แก่ใจถึงความสุขที่แท้จริง (นันทิยสุข)

มนุษย์อาจได้มีความสุขบันเทิงใจเพราะมั่งมีทรัพย์สิน หรือเป็นที่รักที่เมตตาแก่เพื่อนผู้เป็นสหาย หรืออาจรู้สึกมีความสุขมากเพราะมีฐานะสูงในสังคม แต่ความสุขชนิดนี้เป็นความสุขที่เห็นแก่ตัว และเป็นปัจจัยก่อให้เกิดคติถือตนเป็นที่ตั้ง (อหังการ) เพราะไม่มีใครอยากให้เป็นส่วนเกิดได้มีส่วนในความรักความเมตตาที่ตนได้รับอยู่ ไม่อยากให้ใครมาร่วมใช้ในทรัพย์สินของตน และไม่ยอมให้ใครมีส่วนร่วมฐานะสูงในสังคมซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของตน แต่เมื่อว่าทางศิลปะแล้ว ก็เป็นเรื่องอยู่กันตรงข้ามทีเดียวกับที่กล่าวมาแล้วนี้ ความจริงเมื่อเราพึงคิดถึงคนตรีที่ไพเราะ อ่านหนังสือที่ประพันธ์ดี หรือคุณภาพจิตรกรรมที่งาม จะรู้สึกโดยไม่รู้สึกตัวอยากให้ผู้อื่นได้ร่วมอารมณ์ให้สะท้อนใจไปกับเราด้วยและยังไปกว่าที่เราจะปรารถนาให้บุคคลเหล่านั้นได้ฟังได้อ่านหรือได้ดูศิลปกรรมอย่างเดียวกับเรา ทั้งนี้ก็เพราะว่าถ้ามีความรู้สึกเห็นคุณค่าของศิลปกรรมร่วมกัน ย่อมเพิ่มความสุขความสบายใจให้แก่เรายิ่งขึ้น เพราะเหตุทั้งนี้ศิลปจึงเป็นปัจจัยอันเองที่สนับสนุนความสัมพันธ์อย่างเห็นอกเห็นใจกันในระหว่างเพื่อนมนุษย์ และอำนวยความสุขความบันเทิงที่แท้และถาวรแก่มนุษยชาติ

Rama IX Art Museum Foundation

ถอดความจาก Art as Communication

โดย Eric Newton

จากหนังสือ Aesthetics in the Modern World

พัชรา สัตถบรรณสุข B.S.Ed, M.A. แปล.

อันที่จริงศาสนาให้ความสุขซึ่งไม่ถือคนเป็นที่ตั้งแก่เราเหมือนกัน แต่ความสุขมีสันโยทางจิต
ใจนี้ ย่อมมีอยู่ตามส่วนสัมพันธ์กับความรู้สึกตัวของเรา เพราะเป็นเรื่องของเอกชน กล่าวคือ
เป็นความรู้สึกภายในตัวเรา รู้สึกอย่างใดก็อย่างนั้น ไม่มีผันแปร แต่เรื่องอารมณ์ให้สะท้อน
ใจที่เกิดจากศิลปะมีแปลก ๆ ต่าง ๆ ไม่มีขอบเขตเป็นที่สุด และเป็นความรู้สึกที่มาจากภายนอก
ตัวเรา และเราจะได้เกิดอารมณ์ให้สะท้อนใจได้แค่ไหน ก็แล้วแต่ลักษณะของศิลปกรรมที่มา
กระทบความรู้สึกของเรา แต่ทว่าศิลปะนั้นเราจะได้รู้สึกเห็นคุณค่าด้วยตนเองไม่ได้ นอกจากจะได้
รับอบรมทางจิตใจของเราให้เข้าใจ เพราะด้วยเหตุดังนี้ นานาอารยประเทศแทบทั้งหมดจึงให้
เด็ก ๆ ในชาติของเขาได้รับการศึกษาอบรมทางสุนทรียะ ที่ในภาษาฝรั่งเรียกว่า AESTHETIC
EDUCATION มาตั้งแต่อายุน้อยขณะที่แรกเริ่มรับการศึกษาเล่าเรียน เพื่อปลูกฝังจิตใจ
ให้รู้จักรักความงามความไพเราะมาแต่เล็ก

อาจมีบางท่านตั้งกระทู้ถามว่า การศึกษาอบรมอย่างนี้เป็นสิ่งจำเป็นแก่ประเทศชาติหรือไม่ การ
สร้างศิลปและนิยมนิยมชมชอบศิลปจะเป็นคุณค่าเป็นประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้บ้าง ถ้า
ว่าถึงประเทศไทย ก็จะตอบคำถามเหล่านี้โดยยกตัวอย่างมาชี้ให้เห็นได้จำนวนพัน ๆ คือที่วัดวา
อาราม ที่พระพุทธรูป ที่ภาพจิตรกรรมและศิลปกรรมต่าง ๆ ซึ่งบรรพบุรุษของไทยได้มอบ
ไว้ให้เป็นมรดกแก่ชาติสืบเป็นเวลาค้างพันปีมาแล้ว ศิลปในสมัยอดีตย่อมสำคัญให้เห็นเป็น
พยานอยู่ในพระศาสนาในวัฒนธรรมและในความเป็นปึกแผ่นของชนชาติไทย แต่ถ้าเราจะคิด
เห็นเหมือนเช่นที่บางคนคิดเห็น ว่าศิลปเป็นเรื่องเล่นสนุกในเวลาว่าง ไม่เป็นคุณค่าประโยชน์
อะไรแก่การครองชีพ ถ้าเป็นเช่นนั้นจริงปญฺ์ายาของเราก็คงไม่จำเป็นต้องมีวัฒนธรรมอะไร
ยิ่งไปกว่าทำไร่ไถนาเพื่อเลี้ยงชีพทางกาย ทำแล้วกิน กินทั้งข้าวและเหล้าพอให้เมาแล้วก็เข้า
นอน และบางครั้งบางคราวก็ต้องคอยป้องกันตนให้พ้นภัยจากศัตรูมารบกวน แต่บุคคลที่เห็น
ศิลปว่าเป็นของมีค่าเพื่อจะรู้สึกเห็นว่าประหลาดนักหนา ที่ปญฺ์ายาของเรามีความคิด
เห็นในเรื่องความเป็นอยู่แห่งชีวิตสูงไปกว่าเรื่องกิน ๆ นอน และเรื่องสืบพันธุ์ คือเห็นความ
จำเป็นที่ต้องสร้างวัดวาอารามต่าง ๆ แล้วประดับประดาด้วยภาพจิตรกรรมและเครื่องตกแต่งที่

งดงาม รู้สึกความจำเป็นที่ต้องสร้างพระพุทธรูปไว้กราบไหว้ เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางใจ
ให้ระลึกถึงพระคุณและพระธรรมของพระพุทธรูป ชโลมเลี้ยงน้ำใจของตนให้นุ่มนวลในคุณ
งามความดี ปญฺ์ายาของเราก็คงเห็นเป็นความจำเป็นที่จะต้องมีการก่อสร้างอาคาร และเครื่อง
ประดับตกแต่งอลังการอันงดงาม ซึ่งใครที่เป็นนักสังเกตสติปัญญาเมื่อได้เห็นแล้วก็ประหลาด
ใจ ครั้นกระนั้นนักศิลปและวรรณคดีของชาติไทยได้บรรลุความเจริญถึงขีดขั้นเยี่ยม หรือที่
เรียกในภาษาฝรั่งว่าถึงขั้นคลาสสิก การผลิตการสร้างศิลปกรรมอย่างมากมายในสมัยก่อน เป็น
องค์พยานอย่างแจ่มแจ้งและเป็นอย่างดีสำหรับชี้และตอบเหล่าท่านที่ไม่เข้าใจความสำคัญของ
ศิลปไม่แต่เพียงโรงเรียนการศึกษาอบรมทางศิลปในสมัยปัจจุบัน และการเผยแพร่ศิลปของ
ไทยเพื่อให้บุคคลไม่ว่าใครได้รู้จักและรู้สึกดีของศิลป

ถ้าปฏิเสธความมีประโยชน์ของศิลป ก็เท่ากับปฏิเสธสิ่งสูงส่งที่ดำรงมาเสียทุกสิ่งทุกอย่าง เท่า
กับปฏิเสธศาสนา ความศรัทธา ความรัก ความเมตตา เท่ากับบิดาของชนเองต่อความงาม
ของธรรมชาติ ละทิ้งอารมณ์ของจิตใจให้เท่ากับสัตว์ที่ต่ำกว่าคน แต่อนิจจา ร้ายไยยิ่งกว่า
นั้นเสียอีก เพราะสัตว์รู้จักกลัวภัยธรรมชาติและชอบเสี่ยงประสพเสี่ยงไฟระ หรือกลัวโดย
ยอคือรู้ค่าแห่งความงาม นี่ก็เป็นธรรมชาติอันแท้จริงของธรรมชาติ เพราะไม่ว่าสิ่งใดในสากล
จักรวาลย่อมอยู่ภายใต้กฎแห่งความมีระเบียบเรียบร้อยและความงามเสมอ และทุกสิ่งทุกอย่างจะ
ต้องประสพเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างสมบูรณ์ ดังที่เรียกกันในภาษาสมัยใหม่ว่าเป็น
เอกภาพ และโดยเหตุที่คนก็เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ จึงมีความรู้สึกโดยสัญชาตญาณ รู้ค่า
แห่งสิ่งงาม และอาศัยกำลังความสามารถของตนทั้งในทางความคิดและความรู้สึก คนจึง
สามารถประดับประดาและแวดล้อมตนเองได้ด้วยศิลป ซึ่งนำความสุขความบันเทิงมาให้คน
ช่วยยกจิตใจตนขึ้นสู่สภาพที่สูงเหนือสัตว์ทั้งหลาย

ศิลปปัจจุบันนี้ยังนับเห็นห่างจากธรรมชาติและจะกลายเป็นสิ่งที่มนุษย์แต่งสร้างมากขึ้นทุกที
ทั้งนี้ก็เพราะมนุษย์ค้นพบสิ่งใหม่ ๆ แปลกๆ อย่างน่าอัศจรรย์ เลยกระทำให้นุษย์เองตกอยู่ภาย
ใต้อำนาจแห่งสิ่งเหล่านี้ เรากระตือรือร้นชวนชาวหาเงินทองเป็นกิจประจำวัน เห็นทางและ
ผลจากรวมชาติ ซึ่งเป็นบ่อเกิดอันไม่มีหมดแห่งสิ่งที่เป็นเครื่องบันเทิงใจของเรา ผู้ซึ่ง

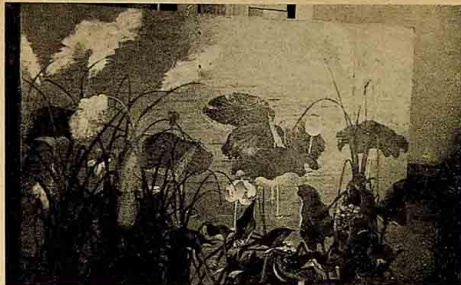
อาศัยอยู่ในนครในเมือง ก็มีแต่เครื่องจักรยนต์กลไกอันมีเสียงกวนประสาทอันทึบยั่วแกล้ง
และครอบงำคนอยู่เป็นนิตย์ ความมีชีวิตอยู่ด้วยสิ่งที่มีมนุษย์แต่งสร้างขึ้นในสมัยปัจจุบัน ย่อม
ยังผลให้ความรู้สึกและความรู้ถึงคุณค่าทางจิตใจ และปัญญาทุกสิ่งทุกอย่างถึงแก่ความลุ่มจมทั้ง
ยี่น หากแต่รู้ตัวว่าโดยนัยเอาระบบการศึกษาอบรมและการเผยแพร่ศิลป มีดนตรี วรรณคดี
นาฏศิลป์ จิตรกรรมและศิลปะอื่น ๆ มาปลุกฝังและแพร่หลายในจิตใจของประชาชน นครของ
ประเทศชาติต่าง ๆ ที่อยู่แนวหน้าแทบทุกชาติ มีอันทึบยั่วแกล้งรู้ค่ารู้รสแห่งศิลปมีจำนวนจำกัด
อยู่แต่ในหมู่เจ้าขุนมูลนายและเอกชนบางคนเท่านั้น แต่มานักนี้คนชั้นกรรมกรก็สามารถมีโอกาส
ฟังดนตรีคอนเสิร์ตชั้นคลาสสิก เข้าใจเข้าใจชมศิลปะอย่างทั่วถึง และชอบเครื่องแต่งบ้าน
เครื่องใช้ไม้สอยและเครื่องประดับตกแต่งทั้งงาม ๆ นึกถึงประโยชน์ที่ได้จากศิลปศึกษา แท้ก็
เป็นที่เสียใจอยู่ที่ประเทศชาติต่าง ๆ ซึ่งรับเอาระบบการปกครองงานบ้านการเมืองและการ
เศรษฐกิจอย่างสมัยปัจจุบัน ไม่ใช่ว่าทั้งหมดทุกประเทศที่รู้ตัวได้ทันเวลาทันทั่วทั้ง ว่าระบอบ
การปกครองอย่างนี้จะปฏิบัติหันเหเปลี่ยนแปลงส่วนแห่งสติปัญญา ความรอบรู้กระทำ
ให้วัฒนธรรมและศิลปได้รับความกระทบกระเทือนและถอยหลังสู่สภาพที่มืดมน

ในประเทศไทยความเจริญก้าวหน้าอย่างแฉ่งแฉียว และชาดกล้วน ๆ แห่งการสืบต่อในทาง
เศรษฐกิจการเมือง การพาณิชย์และการอุตสาหกรรม ย่อมลบเลือนศิลปเสียสิ้น ประชาชนครที่มี
การศึกษาที่เป็นส่วนมากก็มุ่งที่จะให้ประเทศชาติมีความเจริญ แต่คิดไปไม่ถึกและเป็นทำนองทาง
ธุรกิจเท่านั้น และเห็นว่าเป็นการอุดหนุนทุนเจ้าศิลป เป็นการใช้จ่ายกลายเป็นของฟุ่มเฟือย
ไม่จำเป็น รอไว้จนกว่าจะจัดแจงเรื่องทางการเมืองและทางเศรษฐกิจซึ่งจำเป็น และเร่ง
ด่วนให้เรียบร้อยเป็นปกติเสียก่อนก็ได้ ตรงนี้เองที่เป็นการแปลความหมายผิดในหน้าที่ของศิลป
ซึ่งมีส่วนแห่งความก้าวหน้าของประชาชน เพราะความจริงศิลปนั้นมีความหมายไปในทางทำให้
ปัญญาความรอบรู้ หรือที่เรียกเป็นคำใหม่ว่าพุทธปัญญาก้าวหน้า ศิลปมีความหมายที่จะยก
ตัวของเราให้สู่มาตรฐานเท่าเทียมนานอารยชนชาติอื่น ๆ และอันหยักได้เสมอโหลเสมอมา
ในระดับเดียวกัน ศิลปมีความหมายคือการกระทำความประพฤติและความนึกความอ่านให้ดีขึ้น

เพราะว่าเราอาจรู้ค่าแห่งความงาม และความงามก็คือความดีนั่นเอง ในภาษาไทยจึงใช้คำว่า
ดีงามหรือคุณงามความดีควบคู่กันไป อันที่จริงที่เขียนข้อก่อนข้อนี้เป็นเรื่องวิจารณ์ชั้นนี้ ไม่ได้
หมายความว่ามิใคร่ต้องเป็นผู้รับผิดชอบ ในเรื่องซึ่งมีฐานะเป็นที่น่าเสียใจอย่างยิ่ง แต่เห็นว่า
เป็นหน้าที่ของเราที่จะชี้ให้เห็นว่า อะไรยังไม่ได้จัดทำและอะไรที่ควรจะทำในแนวของเรื่องนี้
เพราะถ้าจะรอนกว่าสถานการณ์ความเป็นไปของโลกในระหว่างชาติเป็นปกติแล้ว จึงค่อยปรับ-
ปรุงโครงสร้างแห่งวัฒนธรรมที่เคลื่อนที่คลอนแคลนอยู่ ก็น่าสงสัยว่าจะไม่มีหวังอีก เราต้อง
เผชิญหน้ากับสถานการณ์อย่างนี้อย่างลูกผู้ชาย และก็ยอมรับอยู่ว่าชีวิตความเป็นไปแห่งสมัย
ปัจจุบัน เป็นชีวิตที่ต้องต่อสู้อย่างหนักเพื่อยังชีวิตความเป็นอยู่ทางวัตถุและร่างกายของเรา แต่
เราจะต้องคิดด้วยว่าอุดมคติแห่งมนุษยธรรม ก็คือเพื่อให้บรรลุดุจหมายปลายทางแห่งความงาม
อันสมบูรณ์ ในทางความประพฤติ ความคิดและรูป และเพราะด้วยมีความเชื่อปักใจลงอย่างนี้
ว่าเป็นทางที่จะให้ชาติล่วงพ้นภัยจากวิกฤตการณ์ที่คุกคามและต้องประสบอยู่ทุกวันนี้ไปได้ตลอด
รอดฝั่ง.....

ที่ครั้งขึ้นบรรพบุรุษแล้ว ๆ ของเรื่องนั้นว่า "พุ่มไม้เข้าไปเสียแล้ว" ก็เพราะรู้สึกอนาคตใจที่ประสบ
เห็นความเสื่อมโทรมล้มละลายแห่งมรดกศิลปเก่าของเรายู่ทุกวันนี้ เห็นสิ่งงาม ๆ มากหลายต้อง
สูญหายไปแทบทุกเมื่อเชียววัน ปราศจากการกระทำให้เป็นล้าเป็นสันและขาดความเอื้อเฟื้ออารี
ซึ่งเป็นเหตุให้เราเสียความดีอันมีค่าแห่งวัฒนธรรมเก่าของเราเรื่อยเป็นลำดับมา ด้วยประการ
ฉะนี้

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี
พระยาอนุমানราชชน แปล

Rama IX Art Museum Foundation

ภาพเขียนสีน้ำมัน ๑๐๐ x ๑๕๐ ซม.

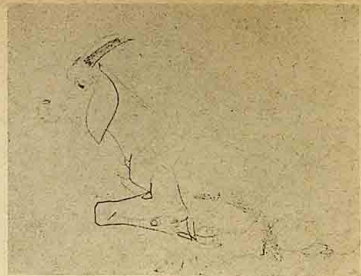
ทวี นันทขว้าง

เกิดเมื่อวันที่ ๒๖ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ ที่จังหวัดลำพูน สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเพาะช่าง เข้าศึกษาต่อในคณะจิตรกรรม-ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับความศึกษาศิลปะต่อ ณ ต่างประเทศของรัฐบาลอิตาลีในสถาบันศิลปะแห่งกรุงโรม ได้รับประกาศนียบัตรศิลปะชั้นสูงของสถาบัน

เริ่มรับราชการเป็นอาจารย์วิชาจิตรกรรมในโรงเรียนเพาะช่างตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๑-๙๕ ต่อมาย้ายมารับราชการเป็นอาจารย์ประจำสอนวิชาจิตรกรรมในคณะจิตรกรรม-ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๓ จนถึง พ.ศ. ๒๕๑๖

เกียรตินิยมทางศิลปะ ได้รับเชิญเป็นกรรมการตัดสินงานศิลปกรรมแห่งชาติตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๙๘ จนถึง พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้รับเลือกเป็นนายกสมาคมจิตรศิลป์แห่งประเทศไทยหนึ่งสมัย (ต่อมาเปลี่ยนเป็นสมาคมพลาศติคอรท์แห่งประเทศไทย)

ผลงานศิลปะ ได้รับรางวัลเกียรตินิยมเหรียญเงิน ๑ ครั้ง และรางวัลเกียรตินิยมเหรียญทอง ๓ ครั้ง เป็นเวลา ๓ ปีติดต่อกัน และได้รับรางวัลที่ ๒ (จิตรกรรม) ที่ประเทศอิตาลี

ภาพวาดเส้น ๒๔ x ๑๖ ซม.

Rama IX Art Museum Foundation

มานิตย์ กุอารย์

เกิด	๓ ธันวาคม ๒๔๗๘
การศึกษา	ศิลปบัณฑิต (จิตรกรรม) มหาวิทยาลัยศิลปากร ประกาศนียบัตรวิชา จิตรกรรมชั้นสูง (สถาบันศิลปะแห่งกรุงโรม ประเทศอิตาลี)
ทุนการศึกษา และดูงาน	ได้สอบชิงทุนรัฐบาลอิตาลี ไปศึกษาวิชาจิตรกรรมที่สถาบันศิลปะแห่ง กรุงโรม ประเทศอิตาลี เป็นเวลา ๒ ปี ได้รับทุนจากรัฐบาลสหรัฐ อเมริกา ไปดูงานการศึกษาด้านศิลปะและวัฒนธรรม เป็นเวลา ๔ เดือน
สมาชิก	สมาชิกของสมาคมศิลปินนานาชาติ
ปัจจุบัน	จิตรกรอิสระ
รางวัลการประกวด	๒๕๐๒ ชนะการประกวด ได้รับรางวัลที่ ๑ เกียรตินิยม เหรียญทอง (จิตรกรรม) ในการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๐
	๒๕๐๔ ชนะการประกวด ได้รับรางวัลที่ ๑ เกียรตินิยม เหรียญทอง (ภาพ พิมพ์) ในการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๒

๒๕๐๕ ชนะการประกวด ได้รับรางวัลที่ ๑ เกียรตินิยม เหรียญทอง (ภาพ
พิมพ์) ในการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๓

การแสดงผลงาน

ประเทศไทย	๒๕๐๒ - ๒๕๐๔	แสดงผลงานในการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ
ประเทศญี่ปุ่น	๒๕๐๔	การแสดงผลงานภาพพิมพ์นานาชาติ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น
สหรัฐอเมริกา	๒๕๐๖	คัลติฟแลนด์ มลรัฐโอไฮโอ
	๒๕๐๖	อาร์บูเคอเก มลรัฐนิวเม็กซิโก
	๒๕๐๖	นิวยอร์ก มลรัฐนิวยอร์ก
อิตาลี	๒๕๐๘	กลุ่มก้าวหน้า กรุงโรม
อังกฤษ	๒๕๐๘	ศิลปะร่วมสมัยของไทยที่ลอนดอน
บราซิล	๒๕๑๑	การแสดงผลงานนานาชาติ ที่เมืองซาเปาโร
ออสเตรเลีย	๒๕๑๒	การแสดงผลงานนานาชาติ
เนปาล	๒๕๑๓	การแสดงผลงานนานาชาติ ที่เมืองกัทมันกุ